

داد، یک‌روزه تمام شده‌بودند. اما این بار از روز نخست، بنیامین نتانیاهو به شهروندان اسرائیلی اعلام کرد که باید خود را برای یک جنگ طولانی‌مدت آماده کنند.

▼ تهران: ترامپ اسرائیل را وادار به توقف تجاوز نظامی کند

سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران نیز از جمله افرادی است که اعتقاد دارد اقدام اسرائیل با هدف توقف مذاکرات ایران و آمریکا صورت گرفته‌است. عراقچی در پیامی نوشت: «بنیامین نتانیاهو یک جنایتکار جنگی تحت تعقیب است. او همچنین حقه‌بازی است که برای تقریباً سه دهه رؤسای جمهور آمریکا را فریب داده تا برای اهداف او وارد جنگ شوند.» وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران تأکید کرد: «تمام شواهد نشان می‌دهد هدف حمله جنایتکارانه نتانیاهو به ایران، که منجر به کشته شدن صدها غیرنظامی بی‌گناه از جمله زنان و کودکان شده است، این بوده که مانع توافقی بین ایران و آمریکا شود، توافقی که ما در مسیر درستی برای رسیدن به آن حرکت می‌کردیم. او دوباره می‌خواهد رئیس‌جمهور آمریکا و بیش از آن مالیات‌دهندگان آمریکایی را به طور کامل فریب دهد.» عراقچی بیان کرد: «نیروهای مسلح قدرتمند ما به جهان نشان خواهند داد جنایتکاران جنگی که در پناهگاه‌های تل‌آویو پنهان شده‌اند، تقاص جنایات خود را خواهند داد. ما تا هر زمان که لازم باشد به سرکوب این بزدلان ادامه خواهیم داد تا اطمینان حاصل کنیم که آن‌ها دیگر مردم ما را هدف قرار نمی‌دهند.» رئیس دستگاه دیپلماسی عنوان کرد: «اگر رئیس‌جمهور ترامپ واقعاً به دیپلماسی اعتقاد دارد و می‌خواهد این جنگ را متوقف کند، گام‌های بعدی بسیار مهم هستند. اسرائیل باید تجاوزات خود را متوقف کند، بدون توقف کامل تجاوز نظامی علیه ما، پاسخ‌های ما ادامه خواهند یافت. تنها یک تماس تلفنی از واشنگتن لازم است تا کسی مثل نتانیاهو را ساکت کند. این می‌تواند راه را برای بازگشت به دیپلماسی هموار کند.»

▼ واکنش‌های احتمالی ایران

کنت پولاک، مقام پیشین شورای امنیت ملی آمریکا به واشنگتن‌پست می‌گوید: «ایران گزینه‌های محدودی برای واکنش مستقیم دارد. اما خطر واقعی اینجاست که اسرائیل در جعبه پاندورا را باز کرده‌است: بدترین واکنش ایران ممکن است این باشد که تصمیم بگیرد از تعهدات خود در حوزه کنترل تسلیحات کناره‌گیری کند و زرادخانه هسته‌ای ایجاد کند.»

بر خلاف نظر پولاک، ناظران و تحلیل‌گران معتقدند که ایران گزینه‌های دیگری هم در اختیار دارد. از جمله این گزینه‌ها، که گاهی از آن با عنوان گزینه هسته‌ای ایران یاد می‌شود، بستن تنگه هرمز به روی کشتی‌رانی تجاری و مسدود کردن شاهرگ انتقال انرژی جهان است. جان‌اتان گورنال، روزنامه‌نگار آزاد در عرب‌نیوز می‌نویسد: «به لطف تحولات باستانی جغرافیایی تقریباً نیمی از ذخایر نفت و گاز جهان اطراف و زیر آب‌های خلیج[فارس] قرار دارد. همه این موهبت بزرگ از مسیر یک آبراهه باریک به اسم تنگه هرمز می‌گذرد... اسرائیل در یک حرکت تنش را به حد بحرانی رساند که به صورت بالقوه می‌تواند بر همه کشورهای تولیدکننده نفت و گاز در خلیج[فارس] موثر

باشد و در بلندمدت بر اقتصاد همه کشورهای منطقه و جهان تأثیر بگذارد.» بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، تنگه هرمز «مهم‌ترین گلوگاه ترانزیت نفت جهان» محسوب می‌شود.» گورنال می‌نویسد: «یک‌پنجم از کل نفت و میعانات نفتی جهان از این تنگه عبور می‌کنند و دو تولیدکننده اصلی نفت جهان، یعنی امارات متحده عربی و عربستان سعودی، هیچ راه جایگزینی برای دسترسی به بازارهای جهانی ندارند.» این روزنامه‌نگار ادامه می‌دهد: «ایران هرگز تنگه هرمز را کامل مسدود نکرده‌است، اما بارها در واکنش به تنش‌های ژئوپولیتیک منطقه تهدید به این کار کرده‌است. به صورت تاریخی این تهدید به عنوان یک ابزار امتیازگیری محسوب می‌شد. برای مثال ایران سال ۲۰۱۲ در واکنش به تحریم‌های اروپا و آمریکا تهدید به بستن تنگه هرمز کرد، اما هرگز این تهدید را عملی نکرد.» گورنال می‌نویسد: «جالب اینجاست که مهم‌ترین کشوری که هیچ آسیبی را از بسته شدن تنگه هرمز نخواهد دید، اسرائیل است، چراکه تمام ۲۲۰ هزار بشکه نفت مرکزی آن از طریق مدیریتانه از کشورهایی مانند جمهوری آذربایجان، ایالات متحده، برزیل، گابن و نیجریه وارد می‌کند.» این روزنامه‌نگار ادامه می‌دهد: «البته توانایی بستن تنگه یک چیز است و عملی کردن این تهدید، مسئله‌ای دیگر. این اقدام به خود ایران هم آسیب می‌زند، چراکه تهران برای صادرات نفت خود به همین آبراه وابسته است.» گورنال با اشاره به تلاش‌های تاریخی برای مسدودسازی عبور نفت از خلیج فارس، از تلاش بریتانیا در سال ۱۹۳۳ برای محاصره نفتی ایران تا جنگ نفت‌کش‌ها در دوران جنگ تحمیلی عراق به ایران، همه تلاش‌هایی ناکام در بستن تنگه هرمز بودند. این نویسنده به نقل از ارزیابی‌های اندیشکده‌ها تأکید می‌کند که تلاش برای بستن تنگه هرمز ممکن است ناکام بماند و فقط آثار کوتاه‌مدتی بر جا بگذارد.

▼ تناقض کوبی ترامپ

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا که خود را رئیس‌جمهور صلح معرفی کرده‌بود و در سفر به خاورمیانه با انتقاد از سیاست‌های پیشینینانش از بر پا کردن جنگ‌های بی‌پایان و تلاش برای ملت‌سازی در منطقه، از صلح و رونق در خاورمیانه حمایت کرده‌بود، حالا با شرایطی مواجه شده‌است که یک جنگ فراگیر منطقه‌ای با امکان کشیده شدن پای آمریکا به نبرد، نزدیک‌تر از هر زمان دیگر است. ترامپ اما در واکنش به این شرایط به پریشان‌گویی و اظهارات ضد و نقیض روی آورده‌است. رئیس‌جمهور آمریکا یک روز ادعا می‌کند که برای پایان جنگ میان ایران و اسرائیل تلاش خواهد کرد و مانند همه جنگ‌های دیگری که پایان داده‌است، این جنگ را نیز به سرعت پایان خواهد داد، روز دیگر عملکرد اسرائیل در جنگ را تحسین می‌کند و از ادامه جنگ توسط اسرائیل حمایت می‌کند. او یک روز ورود آمریکا به جنگ را کاملاً انکار می‌کند و روز دیگر ادعا می‌کند که بعید نیست آمریکا هم وارد جنگ شود. از یک سو می‌گوید که آمریکا نقشی در تجاوز نظامی اسرائیل به ایران نداشت و از سوی دیگر مدعی می‌شود که قبل از این تجاوز نظامی از همه چیز خبر داشته‌است. ترامپ از یک طرف مدعی می‌شود که خواهان پایان دادن به برنامه هسته‌ای ایران از طریق دیپلماتیک است و از سوی

چهارشنبه ۲۸ خرداد ۱۴۰۴
سال چهارم • شماره ۸۱۲
www.hammihanonline.ir

دیگر مدعی می‌شود که از پایان دادن آن به شیوه نظامی حمایت می‌کند.

شواهد و اظهارات ترامپ نشان می‌دهد که ادعای او در مورد با خبر بودن از آغاز جنگ به واقعیت نزدیک‌تر است. زمانی که در جلسه گروه ۷ در کانادا از ترامپ در مورد مذاکرات هسته‌ای با ایران سوال شد، گفت که به ایران ۶۰ روز مهلت داده‌بود و حمله در روز شصت و یکم انجام شد. ترامپ در پاسخ به وال استریت ژورنال گفت: «به طرف مقابل گفتم، گفتم شما ۶۰ روز فرصت دارید تا توافق کنید. در روز ۶۱ حمله کردند و این یک حمله بسیار موفق بود. ایران باید توافق می‌کرد و هنوز هم می‌توانند توافق کنند. چیزی که باقی مانده این است که آنها هنوز هم می‌توانند توافق کنند.» این اظهارات ترامپ او را مستقیماً در جنگ اسرائیل با ایران متهم می‌کند، چراکه نشان می‌دهد حمله اسرائیل بخشی از برنامه او برای تحت فشار قرار دادن ایران برای تسلیم پای میز مذاکرات بوده‌است؛ اقدامی که البته به نتیجه نرسید و نهایتاً ایران حاضر به ادامه مذاکرات با اسرائیل تحت شرایط جنگی نشد، بلکه اعلام کرده‌است مادامی که آمریکا تجاوز اسرائیل به ایران را محکوم نکند، به مذاکرات باز نخواهد گشت.

▼ دو راهی اروپا

قدرت‌های اروپایی که هفته گذشته با ارائه پیش‌نویس قطعنامه ضدایرانی در شورای حکام آژانس انرژی اتمی و پس از آن در اجلاس گروه ۷ با امضای بیانیه حمایت از اسرائیل، مواضع تند و خصومت‌آمیزی علیه ایران گرفته‌اند، هم‌زمان اعلام می‌کنند که آمادگی دارند برای کاهش تنش وارد مذاکرات فوری با تهران شوند. هر چند در ماه‌های گذشته مذاکرات ایران و سه قدرت اروپایی طرف برجام بی‌نتیجه باقی مانده‌بود، اما روز گذشته سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در تماسی چندجانبه با وزرای خارجه آلمان، بریتانیا و فرانسه و نماینده عالی سیاست خارجی اتحادیه اروپا به صورت تلفنی گفت‌وگو کرد. عراقچی در این تماس تلفنی بر جدیت تهران در پاسخ قاطع به متجاوز و در عین حال استمرار دیپلماسی تأکید کرد و قدرت‌های غربی را از همدستی با اسرائیل در این اقدام تجاوزکارانه برحذر داشت. سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، در تماس تلفنی مشترک با وزرای خارجه سه کشور اروپایی و مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپایی، در مورد آخرین تحولات مرتبط با تجاوز رژیم صهیونیستی به ایران گفت‌وگو و تبادل نظر کردند. در این گفت‌وگوی تلفنی، وزیر امور خارجه کشورمان با اشاره به تجاوز آشکار رژیم صهیونیستی به ایران و حملات این رژیم به تأسیسات هسته‌ای صلح‌آمیز، زیرساخت‌های اقتصادی، مقرهای نظامی و اماکن مسکونی، وظیفه تک‌تک دولت‌های عضو سازمان ملل و شورای امنیت سازمان ملل برای مقابله با این تجاوز و توقف جنایات اسرائیل را خاطرنشان کرد. عراقچی تجاوز اسرائیل به ایران در میانه مذاکرات را ضربه‌ای بی‌سابقه به دیپلماسی توصیف کرد و از کشورهای اروپایی خواست واقعیت را همانطور که هست ببینند و تجاوز رژیم صهیونیستی را محکوم کنند. عراقچی تأکید کرد که دفاع مشروع ایران در برابر تجاوز با قوت ادامه خواهد یافت و مسئولیت تبعات هرگونه گسترش دامنه جنگ بر عهده رژیم صهیونیستی و حامیان و توجیه‌گران آن خواهد بود. عراقچی تصریح کرد: تردیدی نیست که اسرائیل با پشتوانه و حمایت و همکاری آمریکا این جنگ را علیه مردم ایران به راه انداخته است و بنابراین آمریکا را مسئول این وضعیت و همدست در جنایات ارتكایی می‌دانیم. عراقچی همچنین با یادآوری جدیت ایران در دیپلماسی تأکید کرد جمهوری اسلامی ایران هیچ‌گاه میز گفت‌وگو را ترک نکرده اما قاعدتاً تمرکز ما در این مرحله بر مقابله موثر و پیشیمان‌کننده با تجاوز است. سه کشور اروپایی و مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپایی نیز با ابراز تاسف از وضعیت موجود و تسلیت به‌خاطر کشتار مردم در جریان حملات رژیم صهیونیستی، بر اهمیت استفاده از دیپلماسی برای کاهش تنش تأکید کرده و آمادگی خود را برای نقش‌آفرینی در این خصوص اعلام کردند.

دولت‌های اروپایی که تصور می‌کردند با وارد کردن فشار بیشتر به تهران، از جمله صدور قطعنامه در شورای حکام آژانس‌بین‌المللی انرژی اتمی و تهدید به ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت، تهدید عملی کردن مکانیسم حل اختلاف برجام و بازگشت ۶ قطعنامه پیشین شورای امنیت و امضای بیانیه‌های حمایت از اسرائیل همگی در راستای تحت فشار قرار دادن ایران بود. اما سیاست کلی اروپایی‌ها اجتناب از درگیری نظامی در منطقه خاورمیانه است و حملات اسرائیل به ایران درست زمانی آغاز شد که دولت‌های اروپایی به شدت نسبت به عملکرد اسرائیل در جنگ غزه انتقاد داشتند. سوال اینجاست که آیا قدرت‌های اروپایی حاضر خواهند شد در شرایطی که دولت جنایتکار اسرائیل با پشتیبانی ترامپ در حال حمله به ایران است، فشار را بر تهران بیشتر کنند؟ یا با توجه به درس‌هایی که از تجربه‌های قبلی گرفته‌اند که ایران تحت فشار بیشتر حاضر به دادن امتیازهای بیشتر نیست، تلاش خواهند کرد تا با دیپلماسی از تنش‌ها بکاهند و تلاش کنند رضایت ایران را برای تقویت دیپلماسی جلب کنند؟

دیپلمات‌ها

هشدار گسترش دامنه درگیری

رادوسلاو سیکورسکی، وزیر امور خارجه لهستان که کشورش ریاست دوره‌ای اتحادیه اروپا را نیز بر عهده دارد، طی تماس تلفنی با سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران گفت‌وگو کرد. وزیر امور خارجه ایران با تشریح ابعاد تجاوز رژیم صهیونیستی به ایران و هدف قرار دادن زیرساخت‌های عمومی، تأسیسات هسته‌ای و کشتار مردم ایران، بر مسئولیت همه دولت‌ها و شورای امنیت سازمان ملل برای توقف این تجاوز و پاسخگو کردن رژیم اسرائیل به‌خاطر این قانون‌شکنی تأکید کرد. عراقچی حمله نظامی رژیم صهیونیستی به ایران که آشکارا ناقض منشور ملل متحد و قواعد بنیادین حقوق بین‌الملل است را تهدیدی فوری برای صلح و امنیت جهانی دانست و خواستار اتخاذ مواضع مسئولانه از سوی همه دولت‌ها خصوصاً در اروپا در قبال این قانون‌شکنی شد. وی همچنین نسبت به توطئه رژیم اسرائیل برای گسترش دامنه درگیری به دیگر بازیگران منطقه‌ای و جهانی هشدار داد و هدف قراردادن تأسیسات نفتی ایران در خلیج‌فارس را در همین راستا ارزیابی کرد و خواستار هوشیاری همه طرف‌ها در این خصوص شد. عراقچی تأکید کرد ملت ایران در برابر این تجاوز وحشیانه با تمام توان از خود دفاع خواهد کرد. وزیر خارجه لهستان هم با ابراز نگرانی شدید از تشدید تنش در منطقه، موضع کشورش مبنی بر درخواست از همه طرف‌های موثر برای کمک به جلوگیری از بدتر شدن وضعیت امنیتی در منطقه را مورد تأکید قرار داد.

دست از لفاظی یک‌جانبه بردارید

سخنگوی وزارت امور خارجه در واکنش به بیانیه رهبران گروه هفت گفت: دست از لفاظی یک‌جانبه برداشته و متجاوز را محکوم کنید. اسماعیل بقایی در ایکس نوشت: بیانیه رهبران گروه هفت به‌طور آشکار تجاوز آشکار اسرائیل علیه ایران، حملات غیرقانونی به زیرساخت‌های هسته‌ای صلح‌آمیز ما، و هدف‌گیری بی‌رحمانه مناطق مسکونی و کشتار شهروندان‌ما را نادیده گرفته است. وی افزود: کشورهای عضو گروه هفت، به‌ویژه سه عضو دائم شورای امنیت سازمان ملل متحد، باید مسئولیت قانونی و اخلاقی خود را در قبال این اقدام فاحش تجاوزکارانه علیه یک عضو سازمان ملل بر عهده گیرند. آن‌ها باید حقیقت را به صراحت بیان کنند. جنگ تجاوزکارانه اسرائیل علیه ایران ضربه‌ای زیان‌بار به منشور سازمان ملل و حقوق بین‌الملل مبتنی بر منشور است. همچنین حمله‌ای بی‌سابقه به اصول رژیم منع اشاعه تسلیحات هسته‌ای و چتر حمایتی است که رژیم منع اشاعه باید به کشورهای غیرهسته‌ای در برابر چنین حملاتی اعطا کند. سخنگوی دستگاه دیپلماسی تأکید کرد: اسرائیل جنگ تجاوزکارانه‌ای را بدون هیچ توجیه و تحریک قبلی، علیه ایران آغاز کرده است و به سایت‌های هسته‌ای ایران، در نقض ماده (۴)۲ منشور سازمان ملل و در سرپیچی از ممنوعیت استفاده / تهدید به استفاده از زور علیه تأسیسات هسته‌ای صلح‌آمیز، حمله کرده است. صدها نفر از افراد بی‌گناه کشته شده‌اند، تأسیسات عمومی و دولتی ما و خانه‌های مردم به‌طور وحشیانه تخریب شده‌اند و بیمارستان‌ها و مراکز درمانی هدف قرار گرفته‌اند. بقاییی گفت: ایران در حال دفاع از خود در برابر تجاوزی ظالمانه است. آیا ایران واقعاً گزینه دیگری دارد؟ شورای امنیت و کشورهای عضو آن نباید هدف اصلی سازمان ملل را ناکام بگذارند. اعضای شورای امنیت می‌توانند و باید اکنون در راستای مسئولیت اصلی‌شورا اقدام کنند و مانع از ارتکاب جنایات بیشتر توسط متجاوز شوند. سخنگوی وزارت امور خارجه در پایان گفت: مسیر ثبات منطقه‌ای نیازمند پایان فوری تجاوز اسرائیل وپاسخگویی به‌نقض قوانین بین‌المللی توسط آن است. گروه هفت باید از لفاظی‌های یک‌جانبه خود دست بکشد و به منبع واقعی تشدید تنش بپردازد: تجاوز اسرائیل.